

16

20

77

M E D I C A T I O
 I U V E N I S
FEBRI TERTIANA
 Intermittente Laborantis:

Q V A M

Divino adjuvante Numine,

SUB PRÆSIDIO

VIRI CLARISSIMI

D. HENRICI REGII,
 Reip. Ultrajectinæ Poliatri, & Medicinæ
 ac Botanices Professoris Ordinarii,

Publicè examinandam proponit

PETRUS PESSER van VELSEN, Rono-Batavus.
Ad diem 19. Maji, horâ 9. matutinâ.

Naturâ & Industriâ.

TRAJECTI ad RHENUM,

Ex Officinâ Iohannis à Noortdijck, In Academ. Typograph,
ANNO MDCCXLVII.

Nobilissimo, prudentissimo, Strenuoque
V I R O,

D. PETRO van ROON
Domino in ROON, PEN-
DRECHT, &c.

Hanc (propter eximia singularif-
que benevolentia effecta) Medica-
tionem, verè humiliter, ingenue, re-
verenterque exhibeo

PETRUS PESSER van VELSEN

M E D I C A T I O
I U V E N I S

FEBRI TERTIANA

Intermittente Laborantis:

I.

Iuvenis viginti octo annorum, robustus & validus, postquam cibo opiparo & potui generosiori, in conviviis frequentioribus, largius indulisset, tandem, post spontaneas lassitudines aliquot dies perceptas, circa horam quartam pomeridianam incidit in universi corporis vehementem rigorem, pulsu parvo, raro, & tardo comitatum. Hunc paulatim mitescentem subsequutus est intensissimus totius corporis calor; pulsusque evasit magnus, frequens, celer, & inæqualis; accessit etiam sitis magna, oris amaritudo & ficitas, corporisque inquietudo, & ingens capitis dolor. Duravit ardor usque ad quartam matutinam, quâ tandem cum sudore solutus est. Postridie æger bene se habuit, excepto, quod dolorem gravativum, circa ventriculum in hypochondriis & circa os xiphoides ac dorsum, sentiret. Tertio die, circa horam secundam pomeridianam, rediit rigor, cum vomitu bilioso; quem ut prius reliqua subsecuta sunt symptomata. Paroxysmus, post duodecim ab invasione horas, per sudores rursus solutus est. Urina & alvi excrementa sunt biliosa.

II.

Afficitur in hoc ægro ventriculus & pancreas, vel alia aliqua pars vicina, circa ventriculum hepar & lienem existens; quod ex dolore gravativo, circa ventriculum percepto, item ex vomitu bilioso, & siti patet: afficitur etiam per sympathiam cor, & ab illo totum corpus; quod indicat

Y 2 rigor

rigor, pulsus immutatus, corporis ardor & inquietudo, item caput, cujus indicium est cephalalgia.

II.

Morbus, qui ipsum affligit, est intemperies quaedam sanguinis & viscerum, ventriculo vicinorum, biliosa & malignior; que tertio quoque die, post iusto minorem in corde effervescentiam, nimis vehementer effervescens, & tandem post duodecim horas deservescens, *Febris tertiana*, vel *Tertiana intermittens exquisita*, appellatur. Eaque ex rigore cum pulsu tardo, parvo, raro; & insequente fervore, cum pulsu magno, celeri & inaequali, ac reliquis symptomatis, tertio quoque die redeuntibus, & duodecim horas durantibus, & postea cessantibus, est manifesta.

IV.

Causa procatartica huius morbi est mala illa diæta, in copioso, opiparo, & generoso cibo potuque diu servata: quæ multa cacochymia biliosa, in venis, & circum ventriculum, in visceribus vicinis, collecta, *antecedentem* huic morbo suppeditavit causam. Ea verò ibidem peculiarem ex morâ corruptelam contrahens, qua tertio quoque die præter naturæ modum in corde effervescit, & inde in totum corpus distribuitur, *continens* huius morbi & symptomatum existit causa.

V.

Nam materia illa biliosa, circa viscera abdominis existens, dum pondere & quantitate suâ partes illas tendit & gravat, producit ibidem dolorem gravativum, dumque pars ejus in habitum corporis transfertur, & in cerebro in spiritus crassos, nec satis agiles, convertitur, spontaneæ totius corporis, eâ nimis gravati, nec satis agaliter his moti, oriuntur lassitudines.

VI.

Pars verò istius materiæ morbificæ, propter peculiare suum temperamentum, tertio quoque die effervescere circa illa viscera incipiens, effundit sese per venas gastricas, mesentericas & alias vicinas, partim in ventriculum, quo vomitum & oris amarorem excitat; partim in venam cavâ, unde deinde ad cor cû reliquo

quo sanguine ascendit. Verum quia illa primò reliquis sanguinis partibus non satis bene miscetur, ac præterea multas partes aqueas aliasque crassas admixtas habet, idcirco, ubi ad cor primū est delata, imminuit primò ejus calorē, eoque excitat pulsū parvum, tardum, rarum, & totius corporis frigus: in cerebro verò talem efficit spirituum animalium motum, ut illi, inordinatè in partes fluentes, convulsivum quendam per totum corpus producant motum, quem nos, cum prædicto totius corporis frigore conjunctum, rigorem appellare solemus. Dissipatis verò aut dispersis ex sanguine aqueis & crassis istis partibus, iisque satis attenuatis, reliquæ illæ effervescentis humoris partes, cor ingressæ, & cum sanguine ibi melius mixtæ, concipiūt majorem calorem; unde oritur pulsus magnus, celer, creber, & propter heterogeneas sanguinis partes, etiam inæqualis; item, ob esophagi ex ardore exsiccationem, sitis; & ob acres & ferventes, in cerebri & reliqui corporis membranas sublatis humores, dolor capitis & corporis inquietudo. Eaque tam diu durant, donec tota materia effervescens, vi fervoris, post duodecim horas in sudores soluta, per eosque discussa, apyrexiam sequenti die induxerit. Quo ille bene sese habet; excepto, quod dolorem gravativum circa ventriculum, à materia biliosa ibi hærente & partes illas gravante, sentiat.

VII.

Febris hæc, quia est tertiana intermittens exquisita, si recta curatio instituat, ultra septimum paroxysmum non durabit.

VIII.

Curatio perficietur per causæ antecedentis & continentis ablationem; & præterea per intemperiei malignæ viscerum & sanguinis per contraria correctionem.

Primo itaque exhibeatur hoc purgans.

℞. *spec. diaturbith cum robarb. dragm. s.*
cremor. tartari. scrup. j.
scammonij pulv. gr. xj.
aqua stillat. cichorij, card. benedicti an vnc. j. j.

X 3

syr.

℞. de cichorio cum rabarb. dragm. vj.

Misce, F. potio, mane, die intermissionis, exhibenda,

Postridie educatur sanguis ad uncias octo.

Postea tali utatur vomitorio, horis duabus ante initium pa-
roxysmi exhibendo:

℞. fol. asari viridia No. xvij.

Contundantur in mortario marmoreo,

affundendo vini hispanici vnc. j. s.

Et exprimatur succus, cui addantur

vini vomitivi dragm. vj.

F. Haustus vomitivus.

Morbo perseverante tale apozema praescribatur alterans.

℞. tamarindorum vnc. ij.

rad. cichorij vnc. j. s.

herbar. cichorij, acetosa, card. benedict.

an. M. j. s.

sem. 4. frigidor. major.

anisi, feniculi an. dragm. j.

Decoquantur in aq. commun. ad lib. j.

Colentur. Et F. Apozema, de quo sumat eger

haustum vnc. iij. vel iv, ter quaterve in die.

Huic subjungatur tale alterans & purgans:

℞. rad. cichorij vnc. ij.

feniculi, petroselini an. vnc. s.

herb. cardui benedicti, cichorij, melissa,

fumaria, acetosa ana M. j.

summit. lupuli, absinthij romani an. m. s.

fol. sennae vnc. ij.

rabarb. dragm. ij.

tamarindor. vnc. iij.

sem. anisi, feniculi, an dragm. j. s.

Decoquantur in aq. commun. ad lib. j. s.

Et colentur pro Aposemate, de quo sumat

quotidie mane vnc. iij.

Sub

Subinde autem bibat de hoc julapio:

℞. syr. è succo limonum vnc. j.
 granator acidor.
 violar. ex infusione multipl. an vnc. s.
 aq. cichorij, carduibenedicti an. lib. s.
 olei vitriol. q. s. ad gratum acorem,
 Misce, F. Iulep.

Ubi corpus aliquoties purgatum fuerit, detur ipsi tale sudoriferum, duabus horis ante invasionem paroxysmi:

℞. aq. cichorij, cardui bened. an. vnc. j. s.
 salis absinthij dragm. s.
 spiritus sulph. gutt. xij.

M. F. Haustus, calide agro exhibendus; cui corpus tum plus solito regendum, ut sudores proliciantur.

IX.

Carpis manuum adhibeantur emplastra, quæ fiunt ex terebinthinâ, telis araneorum simul mixtis subactâ; vel ex fermento fecalico acri, cum aceto, sale, & pulvere nucis muscatæ. Hac enim ratione topicorû istorum vis insinuat ibi venis; quæ inde cum sanguine ad cor delata, & postea per totum corpus distributa, dissipat illâ malignitatē, quæ proxima hujus febris est causa.

X.

Æger versetur in aëre aperto, puro, & refrigerante. Victus sit ex pullis gallinaceis, carne vitulinâ, lactucâ, portulacâ, endiviâ, cichorio, acetosâ, & succo limonum alteratâ. Die intermissionis, paulo pleniore utatur cibo. Die paroxysmi, si inedia ferri non potest, sit valde parcus, & sumatur quinque horas ante invasionem. Potus sit cerevisia tenuis, julep ex succo limonum. Isque in paroxysmo exhibeatur in eius vigore. In quo etiam abstineat à somno, sed dormiat in eius declinatione. Exercitatio vehementior vitanda.

COROLLARIA.

1. *B*ilis non semper producit morbum calidum.
2. *I*n membri emortui exstirpatione amputatio fiat in parte viva:
3. *Q*uamobrem vasa deliganda statuimus post resectionem membri emortui, & cum Pareo uisionem vasorum rejicimus.
4. *P*ossumus prescribere sudoriferum, simul purgans.
5. *P*ossunt vulneratis potiones vulneraria prescribi: contra Guidonem.
6. *I*n vulneribus profundis & purulentis turundarum usus est necessarius.
7. *A*nni climacterici debent à medico observari.
8. *V*irgo, quamvis menses nondum passa sit, potest concipere.
9. *I*n partu naturali nulla fit ossium separatio: contra Pareum.
10. *P*er vnam diaphragmaticam pus, in empyicis, ad renes non defertur:
11. *S*ed dicimus pus ex thorace per pulmones ingredi arteriam venosam quod ex illa ingreditur cor, & ex corde ulterius per arteriam aortam defertur ad renes.
12. *U*no rene affecto alter potest fungi suo munere.
13. *M*ensibus fluentibus fœtus potest esse sanus.
14. *F*ebri est incalescentia sanguinis, justo major, vel justo minor, sed semper malignior.
15. *S*cammionium (in plurimis morbis) potest sine ullo periculo prescribi.
16. *E*xtra mundum nullum datur spatium.

F I N I S.

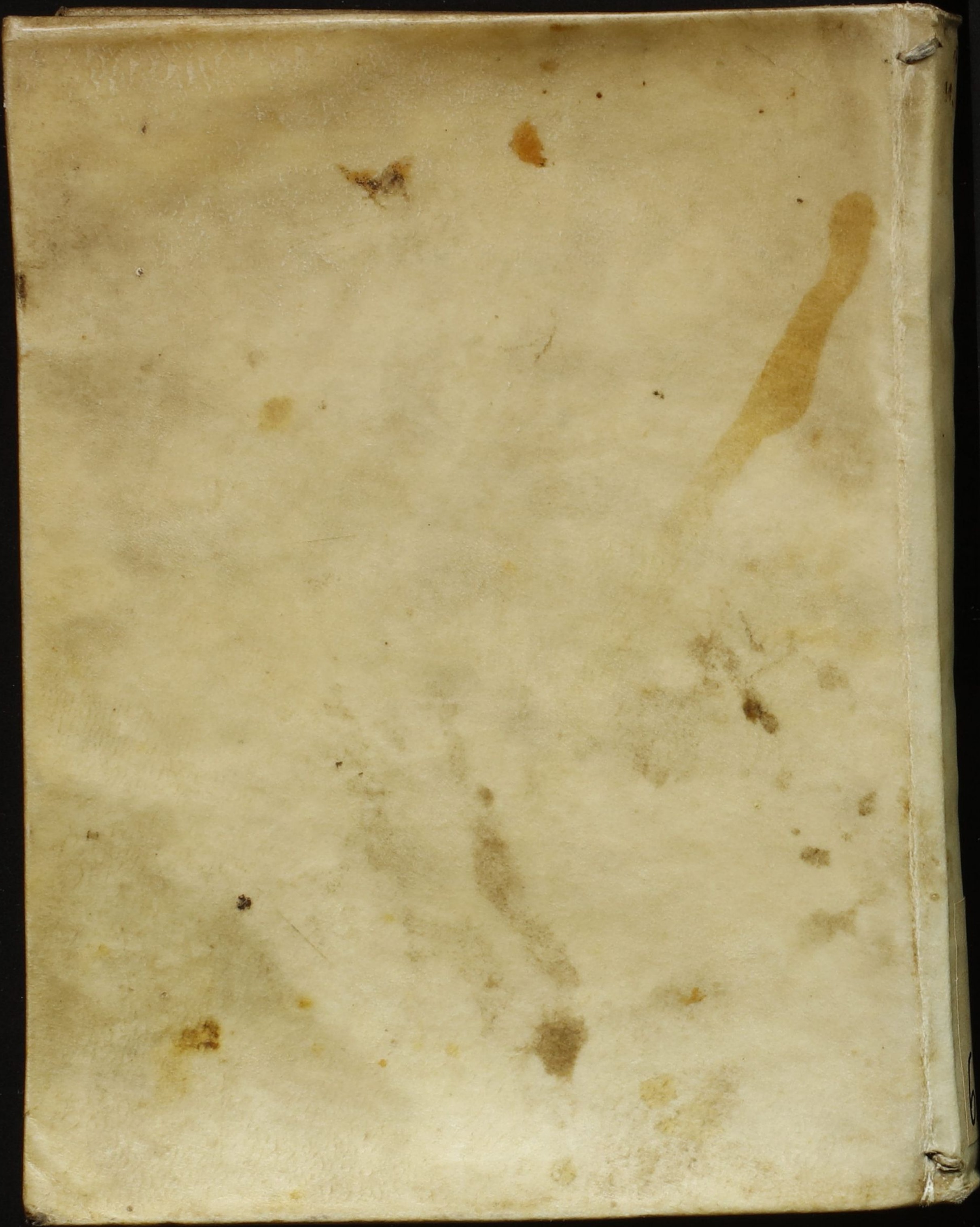
00 A 6396

ULB Halle 3
002 928 167

Sl

OLLARIA.

uctione venarum, sed ab acri quodam succo, in
um continuo illabante.

r in testibus.

manet tamdiu in ventriculo, donec omnis sit

rire potest.

ur

ivo

tes

io

in

20

M E D I C A T I O
I U V E N I S
F E B R I T E R T I A N A
Intermittente Laborantis:

Q V A M

Divino adjuvante Numine,

SUB PRÆSIDIO

VIRI CLARISSIMI

D. HENRICI REGII,
Reip. Ultrajectinæ Poliatri, & Medicinæ
ac Botanices Professoris Ordinarii,

Publicè examinandam proponit

PETRUS PESSER van VELSEN, Rono-Batavus.
Ad diem 19. Maji, horâ 9. matutinâ.

Naturâ & Industriâ.

TRAJECTI ad RHENUM,

Ex Officinâ Iohannis à Noortdijck, In Academ. Typographi,
ANNO MDCCXLVII.

